

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО СТАТУС ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1314-IV від 20.11.2003, ВВР, 2004, № 14, ст.196

№ 1522-IV від 19.02.2004, ВВР, 2004, № 22, ст.316

№ 2854-IV від 08.09.2005, ВВР, 2005, № 51, ст.552

№ 3266-IV від 22.12.2005, ВВР, 2006, № 16, ст.133

№ 3590-IV від 04.04.2006, ВВР, 2006, № 21, ст.171

№ 575-V від 11.01.2007, ВВР, 2007, № 12, ст.110

№ 602-V від 12.01.2007, ВВР, 2007, № 13, ст.134}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 11-рп/2008 від 27.05.2008}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 806-VI від 25.12.2008, ВВР, 2009, № 19, ст.260

№ 2487-VI від 10.07.2010, ВВР, 2010, № 35-36, ст.491

№ 4652-VI від 13.04.2012, ВВР, 2013, № 21, ст.208

№ 4711-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 14, ст.89

№ 224-VII від 14.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.132

№ 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12

№ 1700-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 49, ст.2056

№ 595-VIII від 14.07.2015, ВВР, 2015, № 37-38, ст.366

№ 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50

№ 1971-VIII від 22.03.2017, ВВР, 2017, № 17, ст.211

№ 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272}

Цей Закон відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів України визначає правовий статус депутата сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради (далі — місцева рада) як представника інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу та рівноправного члена місцевої ради, встановлює гарантії депутатської діяльності та порядок відкликання депутата місцевої ради.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство про статус депутатів місцевих рад

Статус депутата місцевої ради визначається Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Стаття 2. Депутат місцевої ради — представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу

1. Депутат сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради (далі — депутат місцевої ради) є представни-

ком інтересів територіальної громади села, селища, міста чи їх громад, який відповідно до Конституції України і закону про місцеві вибори обирається на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування на строк, встановлений Конституцією України.

{Частина перша статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами № 806-VI від 25.12.2008, № 595-VIII від 14.07.2015}

2. Депутат місцевої ради як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу зобов'язаний виражати і захищати інтереси відповідної територіальної громади та її частини — виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.

Стаття 3. Депутат місцевої ради — повноважний і рівноправний член відповідної ради

1. Депутат місцевої ради є повноважним і рівноправним членом відповідної ради — представницького органу місцевого самоврядування.

2. Депутат місцевої ради відповідно до цього Закону наділяється всією повнотою прав, необхідних для забезпечення його реальної участі у діяльності ради та її органів.

Стаття 4. Виникнення і строк повноважень депутата місцевої ради

1. Депутат місцевої ради набуває свої повноваження в результаті обрання його до ради відповідно до Закону України «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів».

2. Повноваження депутата місцевої ради починаються з дня відкриття першої сесії відповідної ради з моменту офіційного оголошення підсумків виборів відповідною територіальною виборчою комісією і закінчуються в день відкриття першої сесії цієї ради нового скликання, крім передбачених законом випадків дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради або ради, до складу якої його обрано.

3. Повноваження депутата місцевої ради, обраного замість того депутата, який вибув, або на повторних виборах, починаються з дня заслуховування на черговому після виборів депутата місцевої ради пленарному засіданні відповідної місцевої ради повідомлення територіальної виборчої комісії про підсумки виборів.

4. Інформація про підсумки виборів доводиться територіальною виборчою комісією до відома відповідної місцевої ради. Спори щодо набуття повноважень депутатів місцевої ради вирішуються судом.

Стаття 5. Дострокове припинення повноважень депутата місцевої ради

1. Повноваження депутата місцевої ради припиняються достроково за наявності перелічених підстав, засвідчених офіційними документами, без прийняття рішення відповідної ради у разі:

1) його відкликання виборцями у встановленому цим Законом порядку;

{Пункт 2 частини першої статті 5 виключено на підставі Закону № 2487-VI від 10.07.2010}

3) припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;

4) обрання або призначення його на посаду, зайняття якої згідно з Конституцією України і законом не сумісне з виконанням депутатських повноважень;

5) обрання його депутатом іншої місцевої ради;

6) визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;

7) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, за яким його засуджено до позбавлення волі, або набрання законної сили рішенням суду, яким його притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, та застосовано покарання або накладено стягнення у виді позбавлення права займати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

{Пункт 7 частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4711-VI від 17.05.2012, № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1700-VII від 14.10.2014}

8) його смерті.

2. Повноваження депутата місцевої ради можуть припинятися достроково також за рішенням відповідної ради у зв'язку:

1) з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, за яким його засуджено до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі;

2) з особистою заявою депутата місцевої ради про складення ним депутатських повноважень;

3) з несплатою аліментів на утримання дитини, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання.

{Частину другу статті 5 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

3. Спори щодо дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради вирішуються судом.

{Частина четверту статті 5 виключено на підставі Закону № 2487-VI від 10.07.2010}

{Частина п'яту статті 5 виключено на підставі Закону № 2487-VI від 10.07.2010}

{Частина шосту статті 5 виключено на підставі Закону № 2487-VI від 10.07.2010}

7. У разі дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради вибори чи заміщення депутата, який достроково припинив повноваження, проводяться відповідно до закону про місцеві вибори.

{Частина статті 5 в редакції Закону № 602-V від 12.01.2007; із змінами, внесеними згідно із Законом № 595-VIII від 14.07.2015}

Стаття 6. Поєднання депутатської діяльності з виконанням виробничих або службових обов'язків

1. Депутат місцевої ради здійснює свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю.

2. Депутат місцевої ради, обраний секретарем сільської, селищної, міської ради, головою, заступником голови районної, обласної, районної у місті ради, працює у відповідній раді на постійній основі і не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, у тому числі на громадських засадах (за винятком викладацької, наукової та творчої у позаробочий час), займатися підприємницькою діяльністю, одержувати від цього прибуток, якщо інше не передбачено законом.

3. За рішенням обласної, Київської та Севастопольської міських рад депутат, обраний головою постійної комісії з питань бюджету, може працювати в раді на постійній основі.

Стаття 7. Несумісність статусу депутата місцевої ради з деякими посадами та видами діяльності

1. Депутат місцевої ради, який перебуває на посаді керівника місцевого органу виконавчої влади чи на іншій посаді, на яку поширюються вимоги Конституції та законів України щодо обмеження сумісництва, не може поєднувати свою службову діяльність на цій посаді з посадою сільського, селищного, міського голови, секретаря сільської, селищної, міської ради, голови та заступника голови районної у місті, районної, обласної ради, а також з іншою роботою на постійній основі в радах, їх виконавчих органах та апараті.

2. Депутат місцевої ради не може використовувати свій депутатський мандат в цілях, не пов'язаних з депутатською діяльністю.

3. Депутат місцевої ради не може мати іншого представницького мандата.

Стаття 8. Депутатська етика

1. Депутат місцевої ради як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу та член ради, здійснюючи депутатські повноваження, повинен дотримуватися таких правил депутатської етики:

1) керуватися загальнодержавними інтересами та інтересами територіальної громади чи виборців свого виборчого округу, від яких його обрано;

2) не використовувати депутатський мандат в особистих інтересах чи в корисливих цілях;

3) керуватися у своїй діяльності та поведінці загальноновизнаними принципами порядності, честі і гідності;

{Пункт 3 частини першої статті 8 в редакції Закону № 1522-IV від 19.02.2004}

4) не розголошувати відомостей, що становлять державну або іншу таємницю, яка охороняється законом, інших відомостей з питань, що розглядалися на закритих засіданнях ради чи її органів і не підлягають за їх рішенням розголошенню, та відомостей, які стосуються таємниці особистого життя депутата місцевої ради або виборця, що охороняється законом, чи стали йому відомі у зв'язку з його участю в депутатських перевірках;

5) не допускати образливих висловлювань, не використовувати у публічних виступах недостовірні або неперевірені відомості стосовно органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, їх керівників та інших посадових чи службових осіб, депутатських груп, фракцій, окремих депутатів місцевих рад;

6) не приймати будь-яких гонорарів, подарунків, не отримувати винагород безпосередньо чи опосередковано за дії, пов'язані зі здійсненням ним депутатських повноважень.

2. Регламентом ради чи статутом відповідної територіальної громади можуть бути встановлені також інші правила депутатської етики та заходи впливу щодо тих депутатів місцевих рад, які порушують ці правила.

3. На депутатів місцевих рад поширюються вимоги та обмеження, встановлені Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції».

Депутати місцевих рад зобов'язані щороку до 1 квітня подавати декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», за місцем роботи (служби), крім самозайнятих осіб, безробітних або пенсіонерів, які подають зазначені декларації до апаратів відповідних місцевих рад або їх виконавчих комітетів.

{Частина третю статті 8 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

{Статтю 8 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 4711-VI від 17.05.2012}

Стаття 9. Депутатське посвідчення та нагрудний знак депутата місцевої ради

1. Після набуття депутатом місцевої ради повноважень йому видаються посвідчення і нагрудний знак.

2. Зразки посвідчень і нагрудних знаків депутата місцевої ради, а також Положення про них затверджуються Верховною Радою України.

Розділ II. ДЕПУТАТ МІСЦЕВОЇ РАДИ — ПРЕДСТАВНИК ІНТЕРЕСІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, ВИБОРЦІВ СВОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ

ГЛАВА 1. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ У ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ

Стаття 10. Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі

1. У виборчому окрузі депутат місцевої ради зобов'язаний:

1) підтримувати зв'язок з виборцями, відповідною територіальною громадою, трудовими колективами і громадськими організаціями, які висунули його кандидатом у депутати місцевої ради, а також колективами інших підприємств, установ, організацій, незалежно від форми власності, органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, розташованими на відповідній території;

2) не рідше одного разу на півріччя інформувати виборців про роботу місцевої ради та її органів, про виконання планів і програм економічного і соціального розвитку, інших місцевих програм, місцевого бюджету, рішень ради і доручень виборців;

3) брати участь у громадських слуханнях з питань, що стосуються його виборчого округу, в організації виконання рішень ради та її органів, доручень виборців, у масових заходах, що проводяться органами місцевого самоврядування на території громади або виборчого округу;

{Пункт 3 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1522-IV від 19.02.2004}

4) вивчати громадську думку; вивчати потреби територіальної громади, інформувати про них раду та її органи, брати безпосередню участь у їх вирішенні;

5) визначити і оприлюднити дні, години та місце прийому виборців, інших громадян; вести регулярний, не рідше одного разу на мі-

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
Стаття 1. Законодавство про статус депутатів місцевих рад	3
Стаття 2. Депутат місцевої ради — представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу	3
Стаття 3. Депутат місцевої ради — повноважний і рівноправний член відповідної ради	4
Стаття 4. Виникнення і строк повноважень депутата місцевої ради	4
Стаття 5. Дострокове припинення повноважень депутата місцевої ради	5
Стаття 6. Поєднання депутатської діяльності з виконанням виробничих або службових обов'язків	6
Стаття 7. Несумісність статусу депутата місцевої ради з деякими посадами та видами діяльності	6
Стаття 8. Депутатська етика	7
Стаття 9. Депутатське посвідчення та нагрудний знак депутата місцевої ради	8
РОЗДІЛ II. ДЕПУТАТ МІСЦЕВОЇ РАДИ — ПРЕДСТАВНИК ІНТЕРЕСІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, ВИБОРЦІВ СВОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ	8
ГЛАВА 1. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ У ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ	8
Стаття 10. Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі	8
Стаття 11. Права депутата місцевої ради у виборчому окрузі	9
ГЛАВА 2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТА КОЛЕКТИВНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПУТАТОМ МІСЦЕВОЇ РАДИ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ У ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ	10
Стаття 12. Розгляд депутатом місцевої ради пропозицій, заяв і скарг громадян	10
Стаття 13. Депутатське звернення	10
Стаття 14. Право депутата місцевої ради на невідкладний прийом та на одержання необхідної інформації	11
Стаття 15. Право депутата місцевої ради вимагати усунення порушення законності	12
Стаття 16. Звіти депутата місцевої ради перед виборцями та зустрічі з ними	12
Стаття 17. Доручення виборцям	13
РОЗДІЛ III. ДЕПУТАТ МІСЦЕВОЇ РАДИ — ПОВНОВАЖНИЙ ЧЛЕН РАДИ	14
ГЛАВА 1. ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ У РАДІ	14
Стаття 18. Обов'язки депутата місцевої ради у раді та її органах	14
Стаття 19. Права депутата місцевої ради у раді та її органах	14
ГЛАВА 2. СЕСІЙНІ ТА ПОЗАСЕСІЙНІ ФОРМИ РОБОТИ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ У РАДІ ТА ЇЇ ОРГАНАХ	16
Стаття 20. Участь депутата в сесіях місцевої ради та засіданнях її органів	16
Стаття 21. Депутатський запит і депутатське запитання	16
Стаття 22. Порядок розгляду депутатського запиту	17

Стаття 23. Пропозиції і зауваження, висловлені депутатами місцевої ради на сесіях ради.....	17
Стаття 24. Право депутата місцевої ради порушувати питання про перевірку діяльності виконавчих органів ради, місцевих державних адміністрацій, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, брати участь у здійсненні контролю за виконанням рішень ради.....	18
Стаття 25. Депутатські групи.....	18
Стаття 26. Порядок утворення депутатських груп.....	19
Стаття 27. Депутатські фракції.....	19
Стаття 28. Права депутатських груп, фракцій.....	20
Стаття 29. Участь депутата місцевої ради в роботі інших органів місцевого самоврядування.....	20
Стаття 29-1. Помічники-консультанти депутата місцевої ради.....	20
РОЗДІЛ IV. ОСНОВНІ ГАРАНТІЇ ДЕПУТАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	22
Стаття 30. Непорушність повноважень депутата місцевої ради. Забезпечення умов для їх здійснення.....	22
Стаття 31. Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради.....	23
Стаття 32. Звільнення депутата місцевої ради від виробничих або службових обов'язків для виконання депутатських повноважень.....	23
Стаття 33. Охорона трудових та інших прав депутата місцевої ради.....	23
Стаття 33-1. Підвищення професійного рівня депутатів місцевих рад.....	25
Стаття 34. Право депутата місцевої ради на безплатний проїзд.....	25
Стаття 35. Надання депутату місцевої ради інформаційної та юридичної допомоги.....	25
Стаття 36. Відповідальність за невиконання вимог закону щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності.....	25
РОЗДІЛ V. ВІДКЛИКАННЯ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ ЗА НАРОДНОЮ ІНІЦІАТИВОЮ.....	26
Стаття 37. Підстави для відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою.....	26
Стаття 38. Пропозиції про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою.....	27
Стаття 39. Повідомлення про створення ініціативної групи.....	29
Стаття 40. Збирання підписів на підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою.....	29
Стаття 41. Прийняття рішення про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою.....	31
Стаття 46. Оскарження рішень виборчої комісії.....	34
Стаття 47. Повторне порушення питання про відкликання депутата місцевої ради.....	34
Стаття 48. Гарантії прав депутата місцевої ради при розгляді питання про його відкликання.....	34
РОЗДІЛ VI. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	35
Стаття 50. Зміна статусу або припинення повноважень депутата місцевої ради у зв'язку із змінами в адміністративно-територіальному устрої.....	35
РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	35